

O Hodině lásky

El a Ela se z krajní blízkosti, možné mezi mužem a ženou, nikdy nevzdálí. Jejich lásku nezvrací obava z času: ustálila se s vědomím, „že to nemůže trvat věčně“. Všechno, čím se k sobě On a Ona obrací, prosvěcuje obnažená pravda. V lidském světě může sotva existovat úplnější srozumění, než jakého dosáhli. Pouta lásky, která je pojí, jsou pevná a trvalá. Prověřují ji jenom dva různé sny muže a ženy, nic jiného ji neohrožuje. Osud těchto snů také nakonec lásku proměňuje.

V Konci masopustu stojí člověk mezi lidmi. V Kočce na kolejích stojí člověk tváří v tvář sobě a lásce. V Hodině lásky stojí dvojice tváří v tvář snu o lidském osudu. Podoba naděje, která umožňuje člověku pokračování a spoluvytváření lidského světa, se ve jmenovaných hrách mění. Topol neopakuje své tázání, i když se jeho dílo podobá různým hlasům téže bytosti, i když celistvost smyslu jeho her je kategorická.

Evi a Věna poznávají, že člověk je zajatcem procesu života, že v nezastavitelném čase neuhájí toužený okamžik, že nevládne silou, která by dovedla čelit proměnlivosti všeho, čím žije, že v naději nelze spočinout, že je pouze nejdražším výkupným za beznaděj, úzkost a osamění. Hrdinové Kočky na kolejích tak obstáli jeden před druhým a uchovali tím určitou podobu svého vztahu. V Hodině lásky podstupují podobné postavy zkoušku daleko trýznivější. Vše, čím člověk žije, jeho jediná naděje, jeho sen je vsazen do hry. Dvojice hraje o svůj sen mezi sebou a zároveň s osudem, s nezměnitelným životním řádem. Dává do hry vše, „s čím to pro ni stojí a padá“. Hledá marně trumfy proti sobě, do karet jim nahlíží láska a vyzrazuje tahy, dřív než je provedou. A vyhrát nad autokracií času, nad pomíjivostí a zánikem nedovedou. Žijí s nimi pohromadě. Nad pošetilou hrou ovšem bdí živá tetička smrt, věští jim budoucnost a vyžaduje na nich své. Prohrají tedy svůj sen, ale nezemřou, ani doslova, ani obrazně. Zemře jen jejich sen. Zůstávají probuzeni, vystřízlivěli.

Základní mužsko-ženské konflikty lze také chápat jako napětí mezi protilehlými póly téže bytosti. Čas lhostejně rentgenuje všechno dění, stejně tak jako o něm rozhoduje. Lidské bytosti nejsou schopny absolutního dorozumění, a přesto k němu znovu a znovu směřují, touží prostoupit se navzájem, zaměnit se atd.

Topol tak vyjevuje prapůvodní konflikt mezi touhou a nutností, mezi snem a skutečností. Je to zároveň konflikt pradivadelní. Divadelnost se projevuje i v tom,

že všechnu otřesnost (ale i půvab) konfliktů mezi lidským a božským nebo individuálním a společenským svádí do nitra lidských bytostí.

Hra nabízí divadlu jeho krajní možnost: vytvářet fundamentálními jevištními prostředky, především hrou herců, koncentrované metaforické zkratky, zhmotnit jevištním trojrozměrným obrazem lidské vědomí, zkonkrétnit abstraktní.

Nemyslím přitom pouze na takové zhmotnění nehmotného nebo zviditelnění vnitřního, k jakému dochází v přímých demonstracích, např. když Ela ukazuje, že „skutečnost je daleko horší“, nebo ve scéně „vzpívala svůj žal“ nebo „s tebou stojím a padám“ apod. Pradivadelní naivnost (El hledá Elu se zavázanýma očima, Ela skutečně zpívá a tančí, může opravdu spadnout) se tu pojí s komplikovanou divadelní kultivovaností.

Že Hodina lásky „volá“ po divadle, dosvědčují i další skutečnosti. Je to např. možno sledovat i ve vedení dialogu. Přejechy mezi reflexemi postav a jejich „normálním“ projevem, zvláště v závěrech dialogických odstavců, mají jímavou lidskou míru, neodbytně emocionální. Když se např. po „teoretické“ analýze beznaděje Ela rozplácí: „Tohle se mi nemělo stát“ nebo „Jestli já se nezblázním“ apod. Po kosmických výletech následuje vždy přistání v člověku a jeho nehledaném projevu. Básník se pohybuje v této krajní dimenzi nenáhodně. Náhlé otočky od věčného k okamžitému, od abstraktního ke konkrétnímu, stříh mezi vědomím a pocitem, mezi jednáním fyzickým a psychickým, mezi názorností, vloženou do akce, a tajemstvím, ukrytým na dně postav – to vše potvrzuje oduševnělou trojrozměrnost, kterou hra nabízí jevišti. Zjistili jsme, že hra si přeje jevištní transpozici i tam, kde je slovo zdánlivě soběstačné, kde se na první pohled zdá, že realizační maximum spočívá v jeho vyslovení. Rozhovor „na dálku“ (k němuž El vyzývá Elu, když na její otázku „co bude sama dělat?“ odpoví metaforickou demonstrací Teti) jsme nejdříve dělali „v klidu“. Posadili jsme oba hrdiny a dbali na to, aby se jim „divadlo“ nepletlo do řeči, aby byl umožněn nerušený průtok „literární“ podoby jejich styku, aby „hrálo“ pouze slovo. V prvních představeních, ve „zkouškách s obecnstvem“, ztrácelo místo napětí. Zkomponovali jsme je tedy jako „děj“. Postavy jednaly, jako by se přenesly do budoucnosti, „hrály“ to, o čem hovořily, hrály si na předpokládanou situaci. Napětí se rázem zvedlo, situace se stala plastická a zřetelná. Obsah i forma dialogu se ozvaly daleko výrazněji, když jsme slovům postavili do cesty divadlo.

Po formální stránce je Hodina lásky útvar krajně komplikovaný. Reálný děj (rozvíjený ostatně bez reálného ošacení) je přerušován návraty do minulosti nebo vstupy do budoucnosti, které mají stejně tak charakter časový jako psychologický. Vydělením z reálného děje jej zároveň spoluvytvářejí, předěly jsou místy sotva znatelné, děj se s rychlostí myšlenky. Žádný z konvenčních kinetických

prostředků moderního jeviště (filmový střih, prolínání, pohyb dekorace, světlo, zvuk) nedokáže „přepsat“ tento pohyb, vyjádřit jeho svobodu a zákonitost.

Dokáže to jenom herec. Před zplundrovaným herectvím současného divadla stojí v této hře úkol pro herce-básníky. (...)

(Vyňato z Rozhovoru Karla Krause a Otomara Krejči; Arthur Schnitzler – Zelený papoušek | Josef Topol – Hodina lásky; program Divadla za branou; nestránkováno)

Z Krejčových režijních poznámek a doporučení hercům při zkouškách na Hodinu lásky

*Skrovně zařízený interiér: dvě židle, stolek, pohovka, v pozadí natažený závěs, na kterém je namalován zvířetník.
Za ním v průběhu hry odpočívá Teti.
Tma, slabě a spíš v siluete je osvětlen pouze El.¹*

EL ²Elo? –

EL A ³(radostně) Ele!

EL ⁴Elo!

EL A ⁵Ele! Ty má lásko! ⁶Jen pojd!

EL (stojí na místě) ⁷Zase nějaká nástraha?

EL A (něžně) ⁸Pojď za hlasem, pojd!

EL ⁹Proč jsi tu potmě?

EL A ¹⁰Protože to nesvítlí.

EL ¹¹Proč si nerozsvítíš?

- 1 – Zní flašinet. V pozadí přechází zprava doleva mužská postava, vezme závěs, pomalovaný jakýmsi kabalistickým kosmogramem, a předělá touto orákulní oponou scénu. Z levé strany vycházejí Tomášová a Tříska. Ela se zastaví vepředu, za hlavou si drží černý šál – orámovala se jím. El se zastaví v pozadí, vystupuje na špičky.
- 2 – Konečné rozhodnutí, z něho promluví laskavě a s obavou, jestli tu adresátka vůbec je.
- 3 – Uslyšela ho, rozpřáhne náruč, objímá ho, promluví tónem milostné hravosti.
- 4 – On odvrátí hlavu, dotčený, že si i v tak vážné chvíli hraje a nechce slyšet jeho volání o pomoc.
- 5 – Ona trvá na svém, směje se, slibuje závrat.
- 6 – El nakročí.
- 7 – Směje se: „Rád bych...“ ucouvne.
- 8 – Ela už skoro zpívá.
Všimněte si: zaměřením stylizace se zvýrazňuje (intenzitou i podobou citového vztahu) povaha obou pohlaví (muž × žena). Tím už první chvíle dostává „osudový“ příděch. Mira ani způsob stylizace však nesmí překrýt všední pravděpodobnost situace.
- 9 – Odmítá svody, drží se netečnosti.
- 10 – Ela samozřejmě: „A jak tu mám být!“
- 11 – El dotvrzuje řeč gestem.

- EL A ¹²Nemůžu najít vypínač.
- EL ¹³Nehnu se, dokud nerozsvítíš.
- EL A ¹⁴Nerozsvítím, dokud ho nenajdu.
- EL ¹⁵Elo – !
- EL A ¹⁶Jak ho můžu najít v té tmě?
- EL ¹⁷Já mám pro tebe něco vážného,
¹⁸něco vážného!
- EL A ¹⁹Něco vážného?
- EL ²⁰Ano! Já ti přišel říct –
- EL A ²¹Nechci. – ²²Jenom proboha nic
vážného!²³
- EL Proto jsem nepřišel.²⁴
- Ticho.*²⁵
- 12 – *Ela přizná, proč je zhasnuto, ale svádět nepřestane.*
- 13 – *El už dotvrzuje neústupnost gesty obou rukou, zmáhá neklid.*
- 14 – *Ela mává rukama ověšenýma šálem jako křídly, simuluje rozmarnost: „Až já budu chtít!“*
- 15 – *El nakročí, ale vrátí se, upozorní, že jde o vážnou věc.*
- 16 – *Kroučí hlavou a jako by se dovolávala pomoci, obecněho souhlasu.*
- 17 – *Stručně šeptne, nazlobený a polemický. Svlékne svrchník, zůstane s rozpaženými rukama, rukojmí svého poslání.*
- 18 – *Ela se toho lekne, křídla rukou se šálem sebou poplašeně zatrhají, Ela se do šálu schová; El opakuje svá slova už tělu bez hlavy.*
- 19 – *Ela zvolna vyhlédne ze šálu, nuceně se usmívá, nechce se dát: „Povídali, že mu hráli!“ Teti za závěsem se krátce zasměje, Ela jako seizmograf vyjekne s ní.*
- 20 – *El se otočí směrem k Teti, po zvuku smíchu, hned zpátky na Elu, obhlédne celé to obležení a pak se poctivě, omluvně a tiše přizná, vzdá.*
- 21 – *Ela se brání ostře a definitivně.*
- 22 – *Opakuje gesta úleku, stále úzkostlivější, znovu navrhuje odklad.*
- 23 – *Zmateně zamává rukama: „Nic, co je jen tvoje a z tebe, co není naše, z nás!“*
- 24 – *Co se tu přetrhlo, co tu brání pokračování? Jaká nehoda tu hrozí? A proč? Nebo už se děje? (Necítím z kontextu dost zřetelně logos této repliky. Počkáme, najde-li se její souvislost.)*
- 25 – *Teti za závěsem: větší smích.*

- EL A ²⁶Ele?
- EL ²⁷Co je?
- EL A ²⁸Jsi tam?²⁹
- EL ³⁰Že tys mi postavila něco do cesty?³¹
- EL A ³²Zvedej nohy, ³³ty opatrně!
- EL (*dá se pomalu do pohybu*) ³⁴Elo, já jdu, ³⁵ale to ti říkám, ³⁶jestli zas do něčeho – ³⁷Au!
- Rázem se rozsvítí.*³⁸
- EL A (*poskakuje, tleská radostí*)³⁹ Vlez do umyvadla!
- EL (*jednou nohou v umyvadle*)⁴⁰No tohle!
- EL A (*běhá překotně po místnosti*)⁴¹ Naletěl mi, naletěl!
- TETI (*za závěsem se ozval její smích*)
⁴²Naletěl jí, naletěl!⁴³
- EL (*zouává si botu*) ⁴⁴Počkej, počkej, jen až se dovíš!
- 26 – *Ela se chce přidat, nejde to. Pospíchá od návštěvní nehody, zastírá vystrašení. Natáhne se k němu.*
- 27 – *El se pousměje, slevuje ze svého, jak nejvíc může.*
- 28 – *Ela se měkce diví.*
- 29 – *„Že nejdeš pomoci?“*
- 30 – *„Nestav mi (nám) do cesty touhu, chvíle je věčná a vážná.“*
- 31 – *El zatápe a zvedne nohu.*
- 32 – *„Jen se snaž – dobře ti tak!“*
- 33 – *Kárá ho, vyčítá mu, naznačuje jednoznačný nesouhlas.*
- 34 – *El vyjde ze světla, Ela se zahalí do šálu. El vysílá do dálky až příliš vážně:*
- 35 – *Ela si do jeho kroků prozpěvuje.*
- 36 – *Vážný tón, upozorňující na nevhodnost hry, škádlení, na nerespektování „vážného“.*
- 37 – *„Neříkal jsem to? Stokrát!“*
- 38 – *Plně světlo.*
- Ela přebíhá na protější stranu.*
- 39 – *Ela se sesouvá ve smích až k zemi, gesto k závěsu, za nímž se směje Teti; několikrát opakuje, že El, s celou svou mužskou vážností, „vlez do umyvadla“.*
- 40 – *El se po ní dívá, bezprostředně:*
- 41 – *Ela vyskočí, běží kolem něho, nechá na něm šál, zamíří k pohovce, skáče na ni a volá:*
- 42 – *Teti za závěsem okoralým hlasem potvrzuje s konečnou platností:*
- 43 – *Ela si to opakuje, stále vyskakuje, ukazuje na Ela; uměle živená rozvernost však rychle stydne.*
- 44 – *El vytřepává vodu z boty, poskakuje po jedné noze, pak řekne, jako by citoval: Osudový verš. Jde o to, aby do řeči (věty) „bylo vidět“. Nechápejte tedy*

TETI (za závěsem) ⁴⁵Jak vypadá?
ELA (skočila na pohovku a odtamtud pozoruje Ela) ⁴⁶Hrozně!

TETI ⁴⁷To si dovedu představit.
ELA ⁴⁸To si neumíš představit! ⁴⁹Jako hromádka neštěstí. ⁵⁰Jednou nohou na suchu, druhou v louži.⁵¹

TETI ⁵²Tak to na světě chodí.
ELA ⁵³A ten tragický výraz!⁵⁴
TETI (za závěsem se směje)

EL (pokukuje po závěsu) ⁵⁵Elo, Elo, on tě přejde smích.⁵⁶

TETI ⁵⁷Šašku počmáraněj!

doporučení jako rutinní, fabriční impulsy, žádající direktní konkretizaci. Doporučení jsou motivována především symbolizujícími přesahem textu, jeho básnickými kvalitami, jeho jedinečnou stylizací. Měli bychom je chápat a obírat se jimi v souladu s tématem hry a se vztahem, svazujícími postavy. Jednání figur je prostoupeno vstřícností a ochotou všech odstínů.

- 45 – Teti předjímá, že El vypadá hrozně.
46 – Ela to několikrát opakuje. Jako by mluvila k sobě, jako by se toho slova nemohla zbavit, jako by se od ní nemohlo odlepit.
47 – Teti nabízí mocnou podporu.
48 – Ela konotuje tónem s Teti, ale od Ela se chce dozvědět.
49 – El s šátkem na hlavě se spotácí k zemi, Ela přisedne a říká s úpěnlivou pozorností:
El drží zutou botu proti ní.
50 – „Co s tím budeme dělat?“
51 – Ela vstává, on jí hodí botu, ona ji neúčastně drží daleko od sebe. Zaklesnuté pohledy. El je k ní „vzhůru předkloněný“, opírá se o ruce.
52 – Teti přikazuje neprotestovat.
53 – Ela stojí en face, paroduje Ela.
54 – Prudce se na něj podívá, ostentativně se směje a skáče na pohovce v rytmu Tetina smíchu.
55 – El si chce udělat v tom dvojím smíchu ticho, poprvé se celý otočí k závěsu, a jako by mluvil s konečnou platností:
56 – Ela otevře ústa k smíchu, ale hlas jí odešel. Seskočí z pohovky, mává botou, jde k němu jako raněná.
57 – Teti do dohasínajícího smíchu, vědouce a věcně: „Však my víme, nelekej nás!“

ELA (se přestane smát, skočí z pohovky)
⁵⁸Tys byl u holiče!
⁵⁹Jak ⁶⁰ses to oblík? ⁶¹Co ⁶²máš v tom balíčku?
⁶³A koupil sis boty, ⁶⁴takové důkladné!
⁶⁵Máš nové boty!

EL ⁶⁶Už je to tak. Už se nevidíme.

ELA ⁶⁷Ne!

EL ⁶⁸Odjíždím.

ELA ⁶⁹Kam?

EL ⁷⁰Daleko. Navždycky.⁷¹

ELA ⁷²Už?

EL ⁷³Už.

- 58 – Ela se opře zády o Elova záda, vezme ho zezadu za hlavu, s úsměvem.
59 – Ruce jí klesnou, bota vypadne, shýbne se pro ni, z ničeho nic mu zezadu vleze pod sako. El rozpřáhne ruce, v levé drží balíček.
60 – = Jak nevhodně!
61 – Chtějí se k sobě otočit.
62 – Jako by tam tušila důkazy jeho nevěry, oddalování, osamostatňování. Nohou se pokouší k němu postrkovat botu.
63 – „Zradils mne!“
64 – S ironií:
65 – „Jen nelži!“
66 – Jejím tónem – je to skok, úhyb, ale provedený bez ironie.
67 – Po chvílce, jasně, rozhodně „ne“. Oba stojí bez hnutí.
68 – Cítí, co ona uslyší.
69 – Ne hned, s nevěřicným úsměvem. Nemůže hned opustit předchozí způsob.
70 – Zaraženě: „Na to jsem zatím, v celé míře a váze, nemyslel. – Vlastně: daleko, navždycky.“ Konečné a úplné.
71 – Změna světla.
72 – Ela jím prudce zatočí na jednu, pak na druhou stranu, vyvlékne se z jeho saka, jde dozadu, před závěsem rozhodí ruce, jako by se bránila, vrací se dopředu, zamyšlená. Zeptá se jako po letech, zestárlá a pohaslá, jako by všechno prožila v předchozím úleku, teď už je to jen ozvěna.
73 – El k ní doskočí, pak pokrčí rameny a účastně to uzavře.

EL ¹Ta se modlí před spaním! ²(*Natáhne se na pohovku*) ³Já tě všude vidím. Kam se obrátím, vzduch mi před očima houstne. I na stropě tě vidím.

ELA ⁴Našel bys mě na podlaze, kdyby ses zvednul.

EL (*nehýbá se*) ⁵Že nejsem podlaha.

ELA ⁶Že nejsem prkno!⁷

EL ⁸Že nejsem suk v tom prkně!

ELA (*zavrtí hlavou*) ⁹Tohle dřevo mě miluje! Panák prkennej!

EL ¹⁰Počkej, počkej!

ELA ¹¹Nic jiného mi nezbejvá, ¹²Ele!

EL (*posadí se*) ¹³To jsem si to jinak představoval! První noc s tebou.

ELA ¹⁴Pořád lepší první než poslední!

EL ¹⁵Poslední? ¹⁶Nikdy nebude poslední!

ELA ¹⁷Co ty víš, co my víme.

*Ticho.*¹⁸

EL ¹⁹Že tys to tak věděla. ²⁰Poslední noc, a my budem každý jinde.

1 – *El nasazuje na Teti – chce jí Elu vzít.*

2 – *Na pohovku se natáhne hlavou dopředu, Ela se synchronně natáhne naznak na zem, hlavou také dopředu, vzápětí se nadzvedne, aby se podívala, co on udělal; znovu si lehne, bouchá rukama o zem.*

3 – *El se vyznává konkrétně, věcně, chce oporu.*

4 – *Ela s měkkou ironií: „Kdyby šlo jen o to, abys mne viděl...“ Úsměvně, jednoduše, jen v základních barvách. Bylo to dávno!*

5 – *El naléhavě zašeptá žádostí:*

6 – *Věcně ho opraví.*

7 – *„Jako ty, měla bych to snazší,“ a zacloumá hlavou, jako by něco odhazovala z obličeje.*

8 – *El milostně vzlykne a pohne se.*

9 – *Ela ho skandalizuje:*

10 – *El sibijuje velkou pomstu:*

11 – *Ela doopravdy – podrazí, zruší jeho hru: „Čekat, čekat.“*

12 – *Pak z ničeho nic jinak, omluvně:*

13 – *Rozhlédne se.*

14 – *Ela promluví opět z chvíle přítomné:*

15 – *Z rytířské lásky: „Neznám!“*

16 – *S lehkou myslí:*

17 – *Ela nechce prozradit, jak dobře to ví, přesto promluví s konečnou platností.*

18 – *El je chvíli bez hnutí, pak se začne oblékat. Ela se zvedá. Změna světla. Smutný flašinet.*

19 – *El spustí svoje nohy dolů přes její: „Mně to ani nenapadlo!“*

20 – *„Chápu tě, chápu to.“ Kvůli výraznosti jemných rozdílů: všimněte si, jak různé věcné obsahy plní např. pojem „poslední“ v této situaci.*

ELA (*zvedá se*) ²¹Která byla nejhezčí?²²

EL (*jde k ní*) ²³Ta první. Měla pravdu, Elo, měla pravdu. Ráno tetinka odešla do služby a my měli na sebe celý den! Vzdáleně houká parník.²⁴

ELA (*zoufale*) ²⁵Už je to tady!²⁶

EL (*poleká se*) ²⁷Co?

ELA ²⁸Neslyšel jsi? Zahoukal parník.

EL (*hlavu jí složil na rameno*) ²⁹Houkal parník, tak ať.

ELA ³⁰Ele, to je poslední, ³¹který se vrací. ³²Takhle houká; ³³nepřipomněl ti čas? Že ses tak zavrtěl?

EL (*ochable*) ³⁴A co –

ELA ³⁵Psst! (*Ticho*) ³⁶Cos chtěl říct?

EL ³⁷Už nevím.

ELA ³⁸Byl to určitě on.

EL ³⁹A co –

ELA ⁴⁰Slyšíš? Zase! – ⁴¹Cos chtěl říct?

EL ⁴²Už jsem zticha.

ELA ⁴³Prosím tě o to!

21 – *Ela se opře jednou rukou o pohovku, druhou o jeho nohu, oči do daleka.*

22 – *„Jestli to vůbec víš!“ Hádanka!*

23 – *El se sveze na kolena, po kolenou jde k ní, zvedne ruku jako k přísaze, je dojatý k slzám.*

24 – *Čas, který prošel. Vyslechli jej nehmute. Ela se vztyčí pomalu na kolena, zvedá ruku, on ruku spouští.*

25 – *Hlasem plným pláče:*

26 – *Padne dopředu. El vyskočí.*

27 – *El se na ni podívá. Soucítí s její bolestí.*

28 – *Ela těžce vstane, oči má zděšené.*

29 – *Přikládá pomalu svou hlavu k její: „Nemluvit o tom!“ Chce se otupit tesknoutou.*

30 – *Ela se nevzdává konkrétního. Chce dohlédnout až na konec tušení.*

31 – *Znovu zahouká parník.*

32 – *Otřese se.*

33 – *Přikývne sama sobě: „Poznávám.“ El sebou škubne, zvedne hlavu a zase ji položí.*

34 – *El si neví rady, přeskočil na něj její zoufalý třas.*

35 – *Ela ho chytí za ruku, nechce, aby to doslovil:*

36 – *Po okamžiku nehmuteho ticha udiveně: „Tohle jsi přece nechtěl říct!“ Potřeba, aby druhý oponoval optimismem. Zní flašinet.*

37 – *Upřímně:*

38 – *Ela opakuje svou jistotu.*

39 – *„Co se dá dělat?“ Zvuk parníku.*

40 – *Ela ho zaráží, aby se nepropadli nejhlob.*

41 – *Pak naléhavě:*

42 – *„Nemá to cenu.“*

43 – *Ela úpěnlivě: „Ale já...“*

TETI (vzdáleně zpívá)⁴⁴

Už mám postel rozestlanou,
tmí se, nebo dní?
S těma, co tu nezůstanou,
lehám v postel rozestlanou,
ty jsi poslední.

ELA ⁴⁵Zpívej, teti, zpívej!

TETI ⁴⁶Dál to neznám.

ELA ⁴⁷Dál to neznáš? ⁴⁸A kdo to zná?
Kdo to zná? Kdo?

EL ⁴⁹Dítě, dítě –!

ELA ⁵⁰Abych zapomělo. ⁵¹Abych na
to nemuselo pořad myslet. ⁵² – Pojď zas
počítat, pojď. ⁵³ Sladká matematika. Než
se naděješ, máš tisíc, a vypadá to tak po-
vzbudivě. Tisíc, celý tisíc!⁵⁴

EL ⁵⁵Byla jednou malá Ela. (Usadí ji na
židli a klekne si k ní)

ELA ⁵⁶A tys za ni všechno obstaral. Plášť
jsi jí dones z čistírny – ona by ho nikdy
nevyzvedla. Lístek v tramvajis jí koupil,
z revizorů neměla strach. Když dostala
žízeň, zaveds ji někam a dal jí napít, s te-
bou nevěděla, co je to žízeň. Když se dalo
do deště, vždyckyjs ji pod něco schoval,
třeba pod svoji aktovku nebo pod balí-
ček s novou košilí, nebos ji zaved do za-
strčeného průjezdu, kam by sama ne-
vlezla, a byls to ty, kdo láskyplně tlačil
lopatky k vlhký zdi, když se čelem chtěla
opřít o tvoje čelo.

EL ¹Nemohlo by to působit i na dálku?

ELA ²Bude mezi mnou a tebou tolik lidí,
tolik věcí! Jak by si to prokrestilo cestu
od tebe ke mně? Vždyť to zabloudí!

44 – Teti zpívá, jako by odpovídala. Ela
zpívá s ní, jako by se jí něco
vynořovalo z paměti.

45 – Ela na vrcholu: „Takhle to přece
nemůže končit!“

46 – „To je všechno!“

47 – Ela udivená, zaražená.

48 – Dychtivá, netrpělivá, pošle otázku
do všech stran.

49 – El trpí tou otázkou: „Nač se
ptát...?“ Mluví jako k malému.

50 – Ela vydrancovaná, suchým hlasem,
snaží se nasadit tón hravosti, jako
když si dítě odřiká bonbón:

51 – Zvedá ruku.

52 – Vezme Ela za hlavu (za bradu, za
ucho, za nos), jdou dozadu, motají
se, v prvním okamžiku z bezceští,
vzápětí proto, že El chce vrátit Elu
na zem, ona to cítí a brání se
– nakonec se vrhne do spolehlivého
prostoru:

53 – Povzbudivě, s nadějí, že se tak
naplní čas. Sebezáchovně:

54 – Změna světla.

55 – El zvedne Elu do náruče, nese ji
dopředu, posadí na židli, klekne si
k ní, položí jí hlavu do klína. Ela
složí ruce na jeho hlavu, ale necítí
to. El k ní mluví jako k dítěti:

56 – Ela naváže s omámeným úsměvem
širokou litanii. Naříkavě vypočítává-
ní, ovinuté láskyplným vděkem
za jeho starostlivost, si váží všeho
tělesného, vši „hmoty a všedního
života“, avšak svažuje se k mystériu.

1 – El, zasažený, vstane, drží Elu za
ruku, rozhlíží se, jak udělat ten
pokus.

2 – Ela se odvrátí, musí se usmívat:
„Taková bláhovost!“ Ale nechce mu
to kazit.

EL ³Pojď to zkusit. ⁴Ty buď tady – ⁵já
si беру svou židli sem. (Usadí se co nej-
dál od Ely) ⁶Mezi námi je dálka.

ELA ⁷Tolik věcí, tolik věcí.⁸

EL ⁹Když si řeknem, že na sebe budem
každý den v určitou hodinu myslet –

ELA ¹⁰V kolik?

EL ¹¹V poledne?

ELA ¹²Ne, při jídle ne. To by mi zasko-
čilo.

EL ¹³Ráno v devět?

ELA ¹⁴To bych zaspala. A taky mi chvíli
trvá, než přijdu k sobě.

EL ¹⁵V půl čtvrté odpoledne.¹⁶

ELA ¹⁷Proč? To mi nic neříká.

EL ¹⁸Je to takový neutrální čas.

ELA ¹⁹Copak my dva se můžeme stýkat
v neutrálním čase? Fuj, úplněš mi to
zošklivil.

EL ²⁰Tak o půlnoci –

ELA ²¹To tady ještě nebylo!

3 – Navenek prosba, uvnitř silná snaha
to zamluvit.

4 – Táhne ji za ruku, zatočí se s ní, Ela
cupitá jako cirkusový koník. El ji
vede k židli dopředu doleva.

5 – Sám jde se svou židli dozadu. Oba
drží židle vysoko nad hlavou.

6 – Jako čaroděj, snaží se vykouzlit
magický tón.

7 – Ela si sedá. Přehodí si přes ramena
černý šál. Elův tón ji nedořal,
zůstává svá: „Jakápak dálka?“

8 – Změna světla.

9 – Poněkud urputné gesto: „To by
v tom byl čert!“ Navrhuje oklamat
se vůlí.

10 – Ela se opírá loktem o opěradlo, sedí
jako hadrová, působí jako těžce
nemocný, vydávající se za zdravého.

11 – El udělá gesto: „Třeba? Mívám totiž
volno.“

12 – „Těší mne to, ale tak by to nešlo.
Jsi nešika, nemožný, nepoučitelný.“

13 – El soustředěně pátrá po jiném
volném čase. Našel:

14 – Ela natáhne nohy, spustí ruce, jako
by ji všechno bolelo: „Znáš moje
nedospaná rána?“

15 – El je zcela zaměstnaný hledáním
dalších možností.

16 – Vypadá uspokojen tímto pragmatic-
kým řešením.

17 – Nohy už ji nebolí. Živě se ohrazuje.

18 – El se zachraňuje prvním, co je po
ruce.

19 – „Špatně, všechno špatně! A kdo ví,
co všechno na sebe nyní prozrazu-
ješ!“

20 – Opět letí po ciferníku dne. Našel!
Zcela jistě!

21 – Ela se nezdívá, udělá omluvné gesto:
„Jak ráda bych ti vyhověla, ale
nemůžu!“

- EL ²²Bude to stejně jen rozhovor našich duchů.²³
- EL A ²⁴A když se nám bude chtít spát, ale hrozně, hrozně spát?
- EL ²⁵Něco se musí vydržet.
- EL A ²⁶Musím vydržet, že tě tady celý den nebudu mít. ²⁷A teď ještě tohle, probdít kvůli tomu noc, ²⁸to nejlepší z noci!
- EL ²⁹Aby se to podařilo, aby jeden z nás neusnul, musíme tím víc jeden na druhého myslet.³⁰
- EL A ³¹Nejlepší mít po ruce špendlík. ³²(*Chlácholí ho*) Dobře. ³³Je za pět minut dvanáct. ³⁴Smí se při tom být v posteli, nebo zůstanem u židle?
- EL ³⁵Kde se ti spíš vybavím.
- EL A ³⁶Na židli se mi toho moc nevybaví. Přes židli mám na tebe málo vzpomínek! ³⁷Jak to přijde? To s tebou chvíli neposedím, když jsi u mne?
- EL ³⁸Takhle nebudem nikdy hotoví.³⁹
- EL A ⁴⁰(*zacpe si uši*) Úúúúúú!⁴¹
- EL (*s bradou na opěradle*) ⁴²Co tě opravdu napadne –⁴³
- EL A ⁴⁴(*skáče mu do řeči*) ⁴⁵Miláčku. Předem přijmi srdečný pozdrav a stálou vzpomínku –⁴⁶(*okřikne ho*) Schválně začínám banálně, abych se chytla. – ⁴⁷Nemůžu spát a všude tě vidím. Ty upíre. ⁴⁸Jsem už tak pošetilá, že jsem dokonce běhala se smetáčkem okolo gauče, jestli nevymetu ještě kousíček
- 22 – *Chce to jí i sobě ulehčit:*
- 23 – „...takže vlastně jakoby nic.“
- 24 – *Ela zakloní hlavu, ozve se z druhého břehu. Ráda by setrvala ve stavu, kdy nic neboli.*
- 25 – *S boдрým gestem:*
- 26 – *Narovná hlavu, připomene z dálky:*
- 27 – *Probudí se k normálu.*
- 28 – *Krouť hlavou.*
- 29 – *El vstane, netrpělivě obchází židli. S novou energií.*
- 30 – *Sedne.*
- 31 – *Ela ucítí tlak – přestala to být hra. S navyklou, nejedovatou ironií:*
- 32 – *El vyskočí, zaclouná židli, Ela ho gesty chlácholí.*
- 33 – *Posadí se „maminkovsky“, ruce složí do klína, narovná své polámané kosti.*
- 34 – *Zírá. Pak neskryvaně ironicky:*
- 35 – *El zavětrí – teď to začne! Moment!*
- 36 – *Ela krčí rameny, stěží zvládá všední tón.*
- 37 – *Jako by jí to právě napadlo – velmi reálně:*
- 38 – *Zahrozí netrpělivostí:*
- 39 – *Zatleská, aby podpořil tón řeči.*
- 40 – *Ela si rychle zacpává uši.*
- 41 – *S novou vášní začne hra.*
- 42 – *El si připravuje řadu metodických pokynů:*
- 43 – *Změna světla.*
- 44 – *Ele pomalinku klesají ruce z uší.*
- 45 – *„Já přece všechno vím, co mi chceš říkat!“*
- 46 – *El se nadzvedne, Ela na něho mávne a okřikne ho:*
- 47 – *Sepnutýma rukama si podepře tvář, odřikává trucovitě, jako by se na Ela zlobila:*
- 48 – *Sveze se na všechny čtyři, breptavě opakuje, „zpívá“, po čtyřech leze pro lopatku.*

- bláta z tvý drahý obuvi. Nic. ⁴⁹Už jsem tu vymetala stokrát. ⁵⁰Jsi oholený, nebo máš fousy? – No, a to mě nebaví, ⁵¹protože teď bych si chtěla sáhnout, jak škrábeš, to je k ničemu, jen si takhle na sebe myslet!
- EL ⁵²Nezlob!⁵³

TETI (*za závěsem*) Je to pořád hořčí. Nebo už nemám žádný cukr. Kde by se taky ve mně bral? Z čeho, prosím tě?¹

EL A ²(*vrací se*) ³Ele, obejmi mě!

EL (*obejme ji* ⁴, *po chvíli*) ⁵Nejedu nikam. (*Ela nereaguje*) Nejedu nikam. ⁶(*Zatřese s ní*) Elo!⁷

EL A ⁸(*nechápe se na něho dívá*)

EL ⁹(*zvedá telegram*) ¹⁰Zůstaňte – cesta odvolána –

EL A ¹¹Ne!

EL Ano! Ano!

¹²Ela mu vytrhne telegram z ruky, čte ho, El si rozepíná plášť, klobouk si hodí na pohovku.

EL (*prochází se po pokoji*) ¹³To jsou věci!

EL A (*nechápe nad telegramem*) ¹⁴Je to pravda?

EL ¹⁵Je. (*Zuje si botu a pátrá prsty uvnitř*)

EL A ¹⁶Ty nejedeš nikam!

- 49 – *Vstane. S plným vědomím:*
- 50 – *Přechází kolem pohovky. „Vidiš, že to nejde.“*
- 51 – *Natahuje po něm ruce, padne na pohovku obličejem dolů.*
- 52 – *El jí na dálku „drží“, straší ji jako malé dítě:*
- 53 – *Ela dělá hodnou, pomalu sedá, ukazuje, že je poslušná. Ruce složí do klína, civí před sebe.*

1 – *El čte telegram. Ela stojí u Teti za závěsem – na stínu to vypadá, jako by sedící tělo Teti mělo hlavu Ely.*

2 – *Ela vyjde a zastaví se vedle Ela.*

3 – *Promluví jako na zkoušce v divadle.*

4 – *El jí obejmě, ona ho pomalu obejmě také, kolébají se kolem své osy.*

5 – *Při druhém kole řekne El lehce, téměř mimochodem:*

6 – *Otáčeji se dál.*

7 – *Ela se od něho lokty odstrkuje.*

8 – *Poodstoupí od sebe, Ela ho drží za ruce.*

9 – *El zvedá telegram i s jejíma rukama.*

10 – *„To je, co?!“*

11 – *Rovně, téměř lhostejně:*

12 – *Když uslyší jeho velké „Ano, ano!“, jako by se probudila, telegram, který mu vytrhla, drží na dlani, vytočená stranou.*

13 – *El přechází kolem pohovky a dívá se jakoby nad celým životem, který je možné pochválit:*

14 – *El mívá Elu a s gestem pána domu háže klobouk na pohovku.*

15 – *El poskočí po jedné noze, bere za patu botu, tón patří spíš botě než události.*

16 – *Ela sedí, volnou dlani „uhodí“, připlácně telegram na druhou dlaně opřenou o loket. S omluvným úsměvem: „Já vím, žes to tak říkal...“*

- EL 17Nikam.
- ELA 18Ty mi tu zůstaneš!
- EL 19Zůstanu.
- ELA 20Ty mi tu zůstaneš?
- EL 21Co je? (*Zachytí ji, podstrčí jí židli*)
- ELA (*na židli a telegram na kolenou*)
22Ty nejedeš nikam?
- EL 23Nikam.
- ELA 24Ty mi tu zůstaneš?
- EL 25Zůstanu!
- ELA To je divné.²⁶
- EL 27A proč?
- ELA 28(*nejistě*) Není to divné?
- EL 29Proč, proboha proč!
- ELA 30(*rozvzlyká se*)
- EL 31Ty nemáš radost?³²
- ELA 33Mám, bože můj, mám. ³⁴Už jsi tu skoro nebyl – a najednou tu zase jsi!
- EL 35Navzdýcky.³⁶
- ELA Navzdýcky?³⁷ (*Znovu se rozvzlyká*)
- 17 – *El se zabývá botou, kulhá. „Co to s tebou je?“*
- 18 – *Se skleněným úsměvem, ruka připravená znovu plácnout do telegramu.*
- 19 – *El se k ní otočí, gestikuluje rukou, ve které drží botu. „Ty máš dnes dlouhé vedení!“*
- 20 – *Ela se pomalu a vratce zvedá, skoro neslyšně:*
- 21 – *El velmi konkrétně, jako by přerušoval hru:*
- 22 – *Ela zůstává sama, neopírá se o jeho pomoc. Snaží se přenést zprávu do vědomí. Promluví nevěřičně, jako by jí lhal a ona se na něho bála pohlédnout.*
- 23 – *„Kolikrát se ještě budeš ptát?“*
- 24 – *Široce:*
- 25 – *„Co je?“*
- 26 – *Ela spustí ruku na telegram, hned ji zase zvedne.*
- 27 – *Nerudně:*
- 28 – *Ela vstane, mátožně se po něm rozhlédne, pak ještě jednou, nakonec pohled odvrátí. Polyká slzy: „Vysvětlíte mi někdo...“*
- 29 – *El s kategorickými gesty, jako by ho neprávem opravovala, jako by mu rušila jeho představy:*
- 30 – *Ela usedne, rovná jako socha. Dvakrát vzlykne.*
- 31 – *El ještě drží botu v ruce: „To mi neříkej!“*
- 32 – *„Přece máš!“*
- 33 – *Ela pomalu zvedá hlavu.*
- 34 – *Skloní hlavu a říká durdivě, jako by El nedodržel pravidla:*
- 35 – *„Ba právě.“*
- 36 – *„To je přece naše slovo!“*
- 37 – *Ela se po něm prudce obrátí, rozpřáhne ruce a rozvzlyká se.*

- EL 38Tak se raduj!
- ELA 39Ta hodina, ta šílená hodina!
- EL 40Šílená?⁴¹
- ELA 42A proč tedy – ⁴³proč jsme – proč to všechno – ⁴⁴Vždyť je to hrozné!⁴⁵
- EL 46Naletěli jsme.⁴⁷
- ELA 48Jak to?
- EL (*zasměje se, k závěsu*) ⁴⁹Osud si s námi zahrál. ⁵⁰Aspoň víme, kolik unesem.⁵¹
- ELA 52Opravdu mi tu zůstaneš?
- EL 53Já už ani nemůžu jinak.
- ELA 54To je dobře. (*Zarazí se*) ⁵⁵Co to říkáš?
- EL 56Já už nemůžu jinak!
- ELA 57Jenom proto tu zůstaneš?
⁵⁸Proto?
- EL 59Ty nemáš radost?⁶⁰
- 38 – *El se směje, jako by plakala z pohledu na něho:*
- 39 – *Ela se na něho stále dívá, ruce stále stejně rozpřažené. Volá jako z druhého břehu: „Jak pokračovat? Co si počnu?“*
- 40 – *S gestem překvapení:*
- 41 – *„...tak proč ji vzýváš?“ Uhne z jejího pohledu.*
- 42 – *Ela se dívá stále do téhož místa, stále se stejným výrazem.*
- 43 – *Sepne „před ním“ ruce, El ucouvne s pohledem k závěsu.*
- 44 – *Znovu sepne ruce, El znovu ucouvne.*
- 45 – *Potřetí k němu sepne ruce.*
- 46 – *El zahrozí celou dlaní k závěsu, pak ale pro jistotu zašeptá Ele:*
- 47 – *Vykročí k závěsu.*
- 48 – *Ela se na něho nezdívá, kroutí hlavou, pátravě se ptá:*
- 49 – *El jde podél závěsu, rozvlí jej rukou, ve které pořád drží botu, zkouší se rouhat:*
- 50 – *Povzbudivě a vyrovnaně dodá:*
- 51 – *Oba jako by se probouzeli ze sna, každý svým způsobem.*
- 52 – *Suše, zcizeně, věcně:*
- 53 – *Vstřícně, samozřejmě:*
- 54 – *Ela promluví bez kontroly, s jeho odhodláním.*
- 55 – *Vstane, hned si však pozorně sedne zpátky, nezdívá se na něj, ptá se zkoumavě:*
- 56 – *El zpozorněl, dívá se na ni bez hnutí.*
- 57 – *Ela sedí rovná, zakloní hlavu, zavře oči, skoro se usmívá: „Tak je to tedy!“*
- 58 – *Po okamžiku zklamání tvrdě, skoro zle:*
- 59 – *Uraženě a výhružně:*
- 60 – *Popochází k ní.*

E L A ⁶¹Ta nesmyslná hodina!⁶²

E L ⁶³Proč nesmyslná? ⁶⁴Jak to můžeš říct: nesmyslná!⁶⁵

E L A ⁶⁶Já vím, já vím, mám radost. (*Bere ho za ruku*)⁶⁷

E L ⁶⁸(*vytrhne se jí*) Proč nesmyslná?

E L A ⁶⁹(*vybuchne*) Ty nemáš radost!

E L ⁷⁰(*ovládne se*) Musíme se z toho vzpamatovat. (*Obuje si botu, začne si znovu zapínat plášt, Ela ho úzkostlivě sleduje*) Půjdu.

E L A ⁷¹Ted? Když nemusíš?

E L ⁷²Právě proto. (*Mírněji*) ⁷³Musím zařadit spoustu věcí. Ted, když se všechno změnilo—⁷⁴

E L A ⁷⁵Co se změnilo?

E L ⁷⁶Všecko. (*Obejme ji a políbí, dojde k pohovce*) ⁷⁷S tím se taky musí něco udělat. ⁷⁸Proč se pořád mačkat?

E L A ⁷⁹(*klidně*) Jdi, ať nezmeškáš.

E L ⁸⁰Širokou, pořádnou postel, žádnou kamufláž. Elo!⁸¹ (*Jde, bere si klobouk z pohovky, volá k závěsu*) ⁸²Přeju hezkou dobrou noc, ⁸³teti!

T E T I ⁸⁴Táhni, neřáde!

E L ⁸⁵(*usměje se, nasazuje si klobouk, vyrovnaně*) Všecko při starém. ⁸⁶Já se nezlobím. Ale já se nezlobím. ⁸⁷Na mou duši, že ne!

E L A (*sama vpředu*) ⁸⁸To je horší, než když jsem spadla z toho stromu. — ⁸⁹Ele!

61 — *Ela narovná hlavu.*

62 — *Prudce se vykloní stranou a sepne ruce k místu, kde stál.*

63 — *El se silicím udivem:*

64 — *Popojde k ní.*

65 — *Znovu popojde.*

66 — *Ela se úplně vzdává, tónem prosí o prominutí, předbílá další nedorozumění, odstraňuje překážky:*

67 — *„Neopouštěj mě!“ Bere jeho ruku mezi své sepjaté dlaně, poklekne.*

68 — *El ruku vytrhne, Ela dopadne na všechny čtyři, hned se zvedá. El s rukou ještě vztyčenou, rozhodně:*

69 — *Ela padne zpátky. Kategoricky, s konečnou platností vybuchne:*

70 — *El spustí ruku dolů, rozumně nabádá:*

71 — *Ela vstane, upraví se, otáčí se po něm.*

72 — *Trochu provokativně, furiantsky:*

73 — *Jde k ní, popláca ji = „Měj rozum!“*

74 — *Jde dál.*

75 — *„Žes ale nic neřekl.“*

76 — *Laskavý, boдрý tón.*

77 — *Navykle ji políbí, jde se obléct. Kope do pohovky:*

78 — *Obrací se k ní s úsměvem, ale Ela uhne pohledem. El dodá žoviálně:*

79 — *Ela laškování odmítá.*

80 — *El jde kolem ní, mává kloboukem.*

81 — *Vzal Elu za bradu.*

82 — *Otáčí se k závěsu, Teti se nebojí.*

83 — *Vrací se pohledem na Elu.*

84 — *Teti se ozve spokojeně, skoro vesele:*

85 — *El se usměje = „Nevadí.“ Pohupuje se na špičkách.*

86 — *Ela popojde stranou.*

87 — *El na ni vesele volá:*

88 — *Tragické konstatování s jasným vědomím.*

89 — *Chce všechno vrátit:*

E L (*zastaví se*)⁹⁰ Elo?⁹¹

E L A (*neví, co říct*)⁹² Ele!⁹³ Přijdeš?⁹⁴

E L ⁹⁵A jak bych mohl nepřijít? ⁹⁶(*Směje se a odchází*)

E L A (*rozběhne se za ním, uslyší zaklapnutí dveří, to ji zastaví*)⁹⁷

(*Text otiskujeme v podobě, v jaké byl studován, bez pozdějších autorských změn a škrtnů*)

90 — *El obejde zezadu stůl a vrací se, jako by nemohl odejít.*

91 — *„...proč voláš?“*

92 — *„To kdybych tak věděla!“*

93 — *Polkne a zeptá se zbytečně:*

94 — *„To kdyby bylo možný!“*

95 — *„To jsou otázky!“*

96 — *Otočí se k odchodu.*

97 — *Ela se prudce rozběhne za ním, ale vzadu se zastaví, pak jde zpátky. Chodí po místnosti, hledá a pátrá.*

(*Režijní poznámky poskytl Otomar Krejča a Helena Glancová*)

Josef Topol a

Vychází za přispění Českého literárního
fondu a ministerstva kultury ČR
Edičně připravila, uspořádala, doslov,
bibliografickou a ediční poznámku napsala
Barbara Mazáčová
Fotografie Markéta Luskačová (Dvě noci
s dívkou), Josef Koudelka (Konec masopustu,
Kočka na kolejích, Slavík k večeri,
Hodina lásky) a archív Divadla za branou
Obálka a typografie Otakar Karlas
Vydal Český spisovatel v Praze roku 1993
jako svou 6 264. publikaci
Odpovědná redaktorka Marie Bělíková
Výtvarný redaktor Pavel Hrach
Technická redaktorka Jana Zehnulová
Vytiskly Tiskárny Vimperk, s. p.
AA 23,05 (text 21,33, il. 1,72), VA 24,43
V tomto celku vydání první. Stran 432
13/33. 22-033-93